

Möten

Börje har sommarledigt, men Terve-redaktionen arbetar och informerar om kommande möten

Lördag 23 aug kl 14

träffas vi på

Tomarps kungsgård i Kvidinge

I det vackra backlandskapet vid Rönneåns dalgång ligger kungsgården Tomarp, en borg med anor från dansk medeltid. Godset blev kungsgård och boställe för befälhavaren vid Norra skånska kavallerieregementet sedan Sverige övertagit Skåne. Borgen och parken utgör en fantasieggande miljö med vittnesbörd från många olika epoker. Idag finns kulturverksamhet med galleri på Tomarp.

Anmälan till Annikki 046-120253 senast 15 aug.

Entré pensionärer: 30 kr/pers.

Guidning: 20 kr/pers.

Kaffeservering finns och där umgås vi en stund.

Lördag 18 okt kl 13

träffas vi på

Vannaröds slott i Sösdala

Höstmöte

Middag ca 135 kr

Trivselkväll

OBS! Reservera dagen!

Mer info kommer i sept

Henriksfälts barnhem

Lottakåren stark engagerad

Den svenska Lottakåren var starkt och djupt engagerad i mottagandet av finska krigsbarn främst i samband med alla de tiotusentals transporter som skedde från och till gränsstationerna till olika utspisningsställen, läkarkontroller, vårdinstitutioner eller tillfälliga övernattningslokaler. Men det kunde också förekomma att kåren lokalt engagerade sig i direkt vård eller omhändertagande av krigsbarn. Barnhemmet Henriksfält i Glemmingebro strax nordväst om Löderup är ett lysande exempel på detta.

Lokalt upprop

I lokaltidningen senhösten 1941 kunde man hitta upprop som detta *"en varm vädjan till alla, som kunna ta emot finska barn att göra detta omedelbart. Vi i vårt land som undsluppit krigets färor, kunna visa vår tacksamhet genom att ta hand om något av de många föräldra- och hemlösa barnen och på så sätt hjälpa ett kämpande och lidande broderland"*.

Bakom uppropet stod en initiativrik idealist och Finlandsvän Gertrud Hagelborg från Löderup. Hon var både ombud för Finlandshjälpen och en av grundarna till Löderupportens Lottakår.

Stort gensvar

I januari 1942 rapporterade Ystads Allehanda om ett nystartat barnhem på Henriksfält i Glemmingebro. Gården tillhörde Hammenhögss-firman Otto J Olson & Son. (Vem har inte hört talas om Hammenhögss fröer?) Ägaren Gottfrid Olsson upplät egendomens stora Corps-de-

logi för vård av finska barn. Verksamheten finansierades genom insamlingar, som lottorna svarade för. Bidrag kunde lämnas månadsvis eller för längre tid. Inventarier skänktes eller lånades ihop. Allmänhetens gensvar var överväldigande. Bl a hade ca 130 familjer anmält intresse för fosterbarn.

Hem för 30 barn

Mitt i smällkalla vintern den 28 jan 1942 stod Henriksfält färdigt. Barnen anlände först några dagar senare. Inte mindre än 30 bäddar fanns i de rum som ställts iordning. Delar av huset värmdes bara upp med vedkaminer, så det kunde nog vara ganska kallt ibland. Corps-de-logiet hade givetvis ett stort kök och stor matsal för barnens utspisning. För barnens tillsyn o vård anställdes 7 personer, och till deras hjälp organiserades det så att ett par lottor från olika närliggande orter växelvis turades om att under en vecka utan ersättning arbeta på hemmet.

forts. nästa sida

Nya medlemmar välkomnas

Ordinarie medlemmar:

Armas Nillard, Kristianstad

Kalevi Kljutschnik, Åled

Oppi Pyykkö, Gualöv

och en okänd person

som inte skrivit sitt namn på postgirotalongen.

Red. beklagar att namn kan bli felstavade och hoppas att ingen tar illa upp - Även solen kan sina fläckar.

Skåneföreningen Finska Krigsbarn

TERVE! nr 14 2003

Red: Tapani Rossi, Rodelgränd 4, 24333 Höör
0413-24236 tapani@rossi.se

Forts: Henriksfält Barnhem

Ett hem för klena barn

I underlagsmaterial (registerkort) från Riksarkivet sägs att:

Hemmet öppnades för finska krigsbarn 5 feb 1942 och stängdes 1 nov 1944. Inledningsvis fanns 30 vårdplatser avsedda för "svår-placerade och klena barn (även sängvåtare) 3-6 år".

Det blev ett genomgångshem

Av underlaget (registerkortet) framgår att nästan 200 barn har vistats på Henriksfält kortare eller längre tid. Krigsåren 1942 och 1944 sker de stora intagningarna, medan 1943 är mera en hemreseperiod.

Inte alla barn kom direkt från Finland. Några hade först vårdats på Centrallasarettet i Kristianstad. Andra kom till Henriksfält via annat barnhem. De 8 barn som först anlände till Henriksfält den 5 februari blev redan efter två veckor omplacerade till Röda Korsets anläggning i Tyringe och först efter 2-3 månader där kom de till fosterhem.

Från Henriksfält gick 110 barn direkt till fosterhem, men vistelsetiden på barnhemmet kunde variera från några få dagar upp till ett år. Mer än 40 barn reste under hösten 1942 och året 1943 tillbaka till Finland efter några månader i Glemmingebro.

Från Henriksfält sändes fyra barn med scharlakansfeber till epidemi-avdelning på Simrishamns lasarett.

När barnhemmet stängde 1 nov 1944 omplacerades kvarvarande tio barn till Marieberg i Stockholm.

Pojkarna måste stanna längre

I den mån tilltalsnamnen har skrivits in i underlagsmaterialet har förhållandet mellan antalet flickor resp pojkar kunnat utredas. Det visar sig att det var väsentligt större andel pojkar på barnhemmet än flickor. Mer än 70 % av barnen var pojkar.

Det är svårt att tro att pojkarna hade sämre hälsa eller större vårdbehov än flickorna. Nej, det kan knappast bero på annat än att det var mindre populärt att ha pojkar som fosterbarn. Visst kom pojkarna också till fosterhem, men tiden på barnhemmet blev i regel något längre än för flickorna.

Henriksfältsbarn medlemmar

Åtminstone fyra av barnen som vistats på Henriksfält är medlemmar i vår förening. Jag dristar mig att genast avslöja deras namn.

Systrarna Leena och Terttu Lovikko anlände i maj 1942 och fick tre månader senare komma till fosterhem. Leena Strömberg och Terttu Wahlqvist har blivit Österlen trogna sedan dess.

Annikki tillbaka på Henriksfält
ffg efter 61år.

Annikki Heikkinen Nilsson, vår förenings sekreterare, kom i juli 1942 och var redan efter några veckor omhändertagen av sin fosterfamilj.

Uppgifterna om Eero Junno är lite osäkra, men han tycks ha kommit i samma transport som Annikki. Han var länge på Henriksfält och drabbades också av sjukdom som tvingade honom till epidemisjukhuset i Simrishamn, innan han fick komma till fosterhem i maj 1943.

Ett annat känt namn i våra kretsar är Taisto Vihavainen - det finska riksförbundets ordförande. Han tillhörde det fåtal barn som kom 1943. Och på Henriksfält vistades han bara i två veckor.

Tapani Rossi

Källor:

Finska barnhemmet på Henriksfält 1942-1945. Artikel av Elisabeth Lennartsson i årsbok *Österlen* 1997. Handlingar fr RA: *Hjälpkommitténs för Finlands barn arkiv*, D VIc Kartotek över hem, sjukhus och sanatorier, ref.nr 1 Kristianstads län.

Råga-Hörstads sjukhus

I Asmuntorp inrättades ett tillfälligt sjukhus för finska krigsbarn på initiativ av rektor Gustaf Eliasson i Svalöv. Sjukhuset planerades av Röda Korskreterna i Svalöv och Landskrona, och upprättades efter "resolution" - från länsstyrelsen. Medicinalstyrelsen tillät att hemmet belades med lindrigt sjuka barn. Antalet vårdplatser blev 25.

Sjukhuset startade officiellt den 24 april 1943, men redan från den 8 februari hade fem barn vistats där. År 1943 skedde den största intagningen och de flesta barnen hade bokstavsbezeichnung S (=sjuk) i sitt passnummer. I underlagsmaterialet från riksarkivet saknas uppgifter om inskrivning av barn fr okt 1944 till nov 1945. Om detta beror på medvetet stopp eller förkomna uppgifter har inte utretts. Inskrivning av barn skedde så sent som sept-okt 1946. När sjukhuset stängdes den 22 maj 1947, fanns nästan 20 barn inlagda. Några av dessa hade vistats där sedan april 1943.

Tbc tycks många barn lidit av, men även anemi har antecknats för några. Det var inte heller självklart att barnen kom till fosterhem utan andra institutioner kunde bli barnens vistelse efter Asmuntorp. Många fick åka hem till Finland när de tillfrisknat.

Föreståndaren för hemmet var syster Lisa Fast och ansvarig läkare kom från lasarettet i Landskrona.

Tapani Rossi

Vernissage

Paula Stéen

ställer ut sina oljemålningar
på Bäckvikens Café på Ven
2 - 31 aug

öppet dagligen 9 - 17.

Det finns många skäl att besöka
Ven i augusti:

Starta och/eller sluta en rundtur på
ön med att träffa Paula och se
hennes konst.